

- Ikke et fnugg av bevis mot tiltalte

OLAV HELTNE

Bodø, 27. september.

— Denne saken er ikke bare unik og spesiell, det skjønner alle, men det er en sak som i tillegg fullstendig savner sidestykke i norsk rettshistorie. Jeg føler at jeg ikke bare er forsvarer for tiltalte, men også at jeg skal forsvere de rettsikkerhetsgarantier vi må følge i norsk rett. For i denne saken har jeg for første gang opplevet det unike at aktor ikke en eneste gang har nevnt ordet bevis i sin to timer lange prosedyre. Det forstår jeg, fordi det ikke finnes fnugg av bevis mot tiltalte.

Med denne verbale kraftsalve åpnet høyesterettsadvokat Olav Hestenes sin prosedyre i Hålogaland lagmannsrett der en 44 år gammel eks-ungarer, musikkklærer fra Narvik, står tiltalt for med overlegg å ha tatt livet av sine to sønner.

Og forsvareren fortsatte: — Jeg vil reise spørsmålet om man noen gang i norsk rettspraksis har våget å domfelle en person for drap uten at man har

hatt et eneste motiv. Hesyttes avfeide nærmest med et fnys at de rettspsykiatriske sakkyndiges uttalelse om at tiltalte er å anse som en psykopat, skulle gi noe som helst indisium på at tiltalte er skyldig.

— Jeg kan ikke akseptere at det at et menneske har et noe urolig følelsesliv og eventuelt har mishandlet sine kvinner, skulle på noen som helst måte forklare noe så utrolig og grufullt som å ta livet av sine egne barn. Vi har ikke fått noe som kan kalles et tilnærmet sannsynlighetsbevis for at det psykiaterne beskriver som avvikende trekk ved tiltalte, skulle ha noe som helst med denne saken å gjøre, fortsatte forsvareren.

På forhånd hadde de rettspsykiatriske sakkyndigene Odd Nilsen og Bjørn Rafter konkludert med at tiltalte hadde markerte karakteravvik som de fant fullstendig forenlig med psykopati. De oppfattet ham som psykopat uavhengig av om han har gjort det han er tiltalt for eller ikke.

Til denne psykiatriske betegnelsen av tiltalte sa forsvareren at det var tyve til femogtyve år siden ordet psykopat var brukt innen norsk rettspsykiatri. Og lenger ute i sin prosedyre sa Hestenes:

— Den som i denne saken har forstått tiltalte best, er meg, idet han rev av seg brillene og rettet

sitt mørke blikk mot de to psykiaterne.

Aktor statsadvokat Bjørn Trovåg, sa om dette punkt i sin prosedyre:

— Tiltalte skal ikke dømmes for sin vandel og oppførelse mot andre (og siktet her til vitneutsagnene fra tiltaltes tidligere hustruer og samboere), men fordi tiltaltes karakter og sinneleg må være med å telle ved den totale vurdering av skyldsspørsmålet.

Statsadvokaten kom videre inn på tiltaltes økonomi og hans forhold til barnemoren på det tidspunkt Øyvind døde, 9. april 1980. Han hevdet at tiltaltes økonomi ikke skulle gi ham noen grunn til å ta livet av gutten, og selv om han terroriserte moren, ga heller ikke dette noe drapsmotiv.

— Jeg finner ikke noen motiver andre steder enn i tiltaltes karakteravvik. Han har tidligere overfor de kvinner han har hatt et forhold til, utført handlinger som er totalt uten motiv, så handlingene han er tiltalt for er egentlig helt motivløse, sa statsadvokaten. Aktor tok for seg de to dødsfallene og hevdet at det var hevet over enhver fornuftig tvil at de to småguttene selv kunne ha tilført seg de fremmedlegemer i halsen som førte til kvelningsdøden.

— De måtte ha blitt tilført dem av en annen, slo han fast og viste til de sakkyndige legers uttak.

Når det gjaldt det første dødsfallet, lille Øyvind, viste aktor til at gutten da han døde, var alene med faren.

— Det er ingen andre enn han som kan ha gjort dette, sa Trovåg.

Ved det andre dødsfallet, som skjedde natt til søndag 27. november i 1983, var begge foreldrene tilstede.

— Men det er hevet over enhver tvil at barnets mor har hatt noe med dette å gjøre. Derfor er det også denne gang bare tiltalte som kan ha begått handlingen, sa statsadvokaten. Han hevdet at det var umulig at gutten selv kunne ha tilført seg knappen og tyggegummien, og de skader han hadde i halsen. Aktors ærbedige påstand er at lagretten svarer ja på samtlige spørsmål, om tiltalte har drept sine to barn, om drapene er skjedd med overlegg og om de er skjedd under særlige skjærpende omstendigheter.

Høyesterettsadvokat Hestenes avsluttet sin prosedyre med å påstå full frifinnelse. På forhånd hadde han gått igjennom en rekke punkter, som blant vitners eventuelle påvirkning, opinion gjennom avisomtaler og enkeltes personlige forhold til tiltalte. Han beskyldte ikke vitner for bevisst å uttale seg negativt om tiltalte, men ba hvert lagrettemedlem selv vurdere hvert enkelt vitnes utsagn, og disse uavhengig av hverandre.

Forsvareren påpekta videre det han karakteriserte som visse mangler ved etterforskningen, og spurte blant annet om hvorfor politiet ikke hadde snakket med hans to andre og nå halvvoksne barn fra et tidligere ekteskap, og spurt hva de synes om sin fars følelser og forhold til dem. I den forbindelse henviste Hestenes til et brev fra datteren til faren etter han ble siktet og fengslet. «Pappa, vi vet at du ikke har gjort dette», siterer forsvareren.

Hestenes påpekta også det faktum at tiltalte har sittet i mange og langvarige avhør med politiet. — At han har gått i forsvarsposisjon etter å ha blitt beskyldt for å ha tatt livet av sine barn, er helt naturlig, men det er bruk mot ham. Det er intet karakteravvikende eller psykopatisk i at et menneske forsvarer seg, hevdet forsvareren.

I sine generelle betraktninger sa forsvareren at man i denne saken vet forferdelig lite, alt er bygget på hypoteser og antagelser.